

**Algemene Raad i.s.m. Sectorraad
Kunsten en Erfgoed en Sectorraad
Sociaal-Cultureel Werk
21 mei 2019**

Advies over het bovenlokaal cultuurbeleid

Situering

Een gemengde werkgroep met leden van de Algemene Raad, de Sectorraad Kunsten en Erfgoed en de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk reflecteerde op 2 mei 2019 over de ontwikkelingen inzake het bovenlokaal cultuurbeleid. De SARC informeerde zich onder meer over de voorlopige visie, strategische doelen, prioriteiten, enz. van het Steunpunt Bovenlokale Cultuur, het decreet bovenlokale cultuurwerking en de nota Bovenlokaal Bibliotheekbeleid van het Departement CJM.

In wat volgt gaat de SARC in op enkele ongerustheden en pijnpunten die naar boven borrelen tijdens gesprekken met diverse actoren in het brede cultuurveld. De raad hoopt hiermee constructief bij te dragen aan de verdere uitbouw van het bovenlokaal cultuurbeleid. Met de eerste indienronde voor bovenlokale cultuurprojecten binnen het decreet bovenlokale cultuurwerking in zicht, geeft de SARC ook specifieke aandachtspunten voor het beoordelingsproces.

Advies

1. Transversaal bovenlokaal cultuurbeleid

De bestuurlijke en decretale hervormingen zorgen voor deining in het veld. Door de afschaffing van het decreet lokaal cultuurbeleid en de overheveling van persoonsgebonden bevoegdheden van de provincies zijn heel wat initiatieven zoekende. Hoewel het steunpunt Bovenlokaal Cultuurbeleid ten dele verder bouwt op sectorale ondersteuning, werd bij de opstart uitdrukkelijk gekozen voor een transversale benadering.

De SARC is verbaasd dat deze beleidskeuze niet consequent wordt doorgetrokken voor de verschillende sectoren van het (lokale) cultuurbeleid. Voor het bibliotheekbeleid wordt middels de visietekst en het actieplan 'Bovenlokaal Bibliotheekbeleid' voorgesteld om een cel bovenlokaal bibliotheekbeleid op te richten binnen de administratie.

Het is voor de SARC niet duidelijk hoe deze cel bovenlokaal bibliotheekbeleid kadert binnen de beleidskeuze om geen sectorale ondersteuning meer te voorzien. De keuze om een bovenlokale ondersteuning voor één sector op te nemen zorgt voor verwarring. Dit onevenwicht creëert een

gevoel van onrechtvaardigheid in het veld. Bovendien kunnen er kanttekeningen worden geplaatst bij de gedragenheid van de visietekst en het actieplan.

De SARC vraagt aan het Departement verduidelijking over de motivering, de concrete positionering en taakopstelling van de cel bovenlokaal bibliotheekbeleid in relatie tot het geheel van de bovenbouw (steunpunten, belangenbehartigers, ...)

2. Verdeling van werklast en taakafstemming

Het Steunpunt Bovenlokale Cultuur heeft als doel individuen, organisaties en besturen te ondersteunen bij hun praktijkontwikkeling, subsidieaanvragen en beleidsvisie rond bovenlokale cultuur. Het steunpunt beschikte daartoe over een startbudget van 150.000 euro in 2018, en een subsidie van 1 miljoen euro vanaf 2019. Het team bestaat op dit moment uit 6 medewerkers, maar wordt op korte termijn uitgebreid met 2 extra personeelsleden.

In de opstartfase focust het steunpunt bewust op de ondersteuning bij het decreet. Door de vele onzekerheden en hiaten in het veld wordt het steunpunt in de praktijk echter geconfronteerd met een veelheid aan vragen rond diverse materies (vb. kleine verenigingen die niet kunnen terugvallen op lokale ondersteuning, vragen omtrent de samenstelling van beheersorganen in het kader van het Cultuurpact, enz.). Uit talloze vragen blijkt dat er op het vlak van dienstverlening naar lokale overheden hiaten zijn gevallen. Op lange termijn dreigt dit volgens de raad ook (negatieve) gevolgen te hebben voor de lokale bestuurlijke aandacht voor cultuur.

De SARC vreest dat het steunpunt in zijn huidige bezetting geen kwaliteitsvolle dienstverlening kan garanderen voor de complexiteit en veelheid aan vragen. Een goede taakafbakening, afstemming met andere bovenbouwactoren en strategieën voor samenwerking dringen zich dan ook op. Grijs zones (vb. participatieve schrijftrajecten) moeten in kaart worden gebracht en verder worden uitgeklaard in overleg met de betrokken actoren. Ook voor het veld moet het duidelijk zijn tot welke bovenbouwspeler ze zich kunnen richten. De raad benadrukt in dit kader ook het belang van (historische) kennis van de sector binnen de administratie en bij uitbreiding ook de rol die het departement wil of kan opnemen in de ondersteuning, cf. de cel bovenlokaal bibliotheekbeleid die de facto een steunpuntrol ambiëert.

Door hiaten in de dienstverlening dringt de SARC aan op een heldere taakafbakening en afstemming met bovenbouwactoren. De SARC wijst daarnaast op het belang van (historische) kennis van de sector binnen de administratie en bij uitbreiding ook de rol die het departement wil of kan opnemen in de ondersteuning.

3. Cultural governance

Los van de capaciteiten van de leden van Raad van Bestuur van het Steunpunt Bovenlokale Cultuur, is er volgens de SARC een te grote vertegenwoordiging uit de lokale context. Om gedragenheid te creëren rond de diverse problematieken, is het belangrijk om de Raad van Bestuur te verbreden. Net zoals alle andere spelers is het steunpunt aan zichzelf verplicht een oefening te doen rond en aan de slag te gaan met de aanbevelingen inzake goed bestuur.

Er zijn diverse competenties nodig om de druk op het steunpunt goed op te vangen en de aandacht voor de verschillende sectoren (vb. amateurkunsten) te garanderen. Indien het steunpunt externe druk ervaart, mag dit zich niet vertalen in een verminderde aandacht voor de toegewezen sectoren,

wel integendeel. Deze druk moet zich vertalen in een pleidooi voor minstens het behoud of de versterking van de ondersteuning van de lokale en bovenlokale werking.

De SARC dringt aan op een verbreding van de Raad van Bestuur van het steunpunt vanuit het oogpunt van goed bestuur. De diversiteit binnen het bestuur moet ook de aandacht voor de toegewezen sectoren garanderen.

4. Beoordelingsproces

De externe deskundigen voor de eerste beoordelingscommissie werden recent benoemd. Voor zover bekend is er – naar analogie van andere decreten -tot op heden geen protocol of opleiding uitgewerkt voor de leden van beoordelingscommissie binnen het decreet bovenlokale cultuurwerking. Zonder protocol of leidraad kunnen geen garanties worden ingebouwd en beschikken de commissieleden over onvoldoende handvaten bij de behandeling van dossiers. De raad pleit derhalve voor een zorgvuldige omkadering en een onderbouwd kwaliteitskader dat voldoende garanties biedt voor een vrijwaring van een kwaliteitsvolle uitvoering van het decreet.

Daarenboven vreest de raad dat de werklast voor de commissieleden de capaciteit overstijgt. Uit de bevraging opgezet door het steunpunt blijkt dat de interesse voor een projectsubsiëring vrij hoog is. Concreet toonde een 300-tal actoren interesse. Indien het aantal subsidieaanvragen inderdaad in die grootorde te situeren is, is het niet ondenkbaar dat de selecte groep commissieleden zonder houvast van een protocol verdrinkt in het aantal aanvragen.

De SARC is benieuwd in welke mate er mechanismen worden ingebouwd om spreiding van projecten, zowel qua schaalgrootte, geografisch en thematisch, te vrijwaren. Het is opportuun om lering te trekken uit andere decreten en beoordelingstrajecten (vb. Kunstendecreet en transitierglement).

De SARC vraagt om op korte termijn een protocol of leidraad voor de behandeling van dossiers uit te werken. Dit moet handvaten bieden bij de beoordeling en mechanismen inbouwen om de spreiding te vrijwaren.

5. Begroting cultuurprojecten

Voor de subsidiëlijn bovenlokale cultuurprojecten wordt 7,5 miljoen euro per jaar voorzien. Een lezing van het decreet bovenlokale cultuurwerking suggereert dat ook de aanvragen van meerjarige projecten met een maximale looptijd van 3 jaar in hun totaliteit worden meegerekend in het jaarlijks beschikbaar subsidiebudget. Op die manier dreigt de subsidiepot op korte termijn uitgeput te zijn, waardoor de tweede indienronde in 2019 in het gedrang komt. De SARC is bezorgd over de verdeling van middelen gezien de grote interesse en het schijnbaar beperkte budget.

De SARC vraagt om ook voor de tweede indienronde voor bovenlokale cultuurprojecten voldoende subsidiebudget te vrijwaren.

6. Verhouding tot andere decreten

De verbindbaarheid en verhouding tot andere decreten is onvoldoende helder. In welke mate is het mogelijk om subsidiëring binnen verschillende decreten te combineren? En hoe verhouden de verschillende functies binnen de decreten zich? Het is op dit moment niet duidelijk welke leidraad

men zal hanteren (vb. grens voor reeds gesubsidieerde organisaties). De SARC is van mening dat subsidiëring steeds mogelijk moet zijn, indien het project los staat van de reeds gesubsidieerde werking en er dus geen sprake kan zijn van dubbele subsidiëring. Daarbij dient ook voldoende oog te zijn voor een diversiteit in schaalgrootte; ook kleine initiatieven moeten voldoende toegang krijgen tot het decreet om op termijn eventueel door te kunnen groeien.

Het moet voor aanvragers helder zijn op welke manier subsidiëring binnen verschillende decreten combineerbaar is. Daarbij dient gewaakt te worden over de diversiteit aan initiatieven (inhoudelijke en qua schaalgrootte).

Namens de Algemene Raad
Luk Verschueren, algemeen voorzitter
Bart Dierick, algemeen secretaris

Namens de Sectorraad Kunsten en Erfgoed
Herman Baeten, voorzitter
Jorijn Neyrinck, ondervoorzitter
Laura Van Wijsberghe, secretaris

Namens de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk
Frie De Greef, voorzitter
Dirk Verbist, ondervoorzitter
Liesbeth Lemiere, secretaris